

Kan suppletie met antioxidant vitaminen en mineralen de progressie van leeftijdsgebonden maculadegeneratie vertragen?

Referentie

Evans JR, Lawrenson JG. Antioxidant vitamin and mineral supplements for slowing the progression of age-related macular degeneration. *Cochrane Database Syst Rev* 2017, Issue 7. DOI: 10.1002/14651858.CD000254.pub4

Duiding

Pierre Chevalier, médecin généraliste

Minerva gaf in 2016 commentaar op een observationeel onderzoek op lange termijn over de inname van carotenoïden voor de preventie van leeftijdsgebonden maculadegeneratie (1,2). Hieruit bleek dat carotenoïden via de voeding de verergering van leeftijdsgebonden maculadegeneratie kunnen afremmen zonder effect op de preventie van iedere vorm van leeftijdsgebonden maculadegeneratie. In deze bespreking hebben we gerefereerd naar 2 systematische reviews van de Cochrane Collaboration. De eerste verscheen in 2012 (3) en was hoofdzakelijk gebaseerd op 1 grote RCT in de V.S., de AREDS1-studie (4). De auteurs van deze studie besloten dat het effect van antioxidantia (bèta-caroteen, vitamine C, vitamine E) en zink op het afremmen van de verergering van leeftijdsgebonden maculadegeneratie beperkt is bij een subgroep van patiënten met een ernstige vorm van leeftijdsgebonden maculadegeneratie (stadium 4). De tweede systematische review van 13 RCT's verscheen eveneens in 2012 en onderzocht het preventieve effect van antioxidantia, vitaminen en mineralen (5). De auteurs besloten dat er geen bewijs is voor de werkzaamheid van antioxidant vitaminen en mineralen voor de preventie van leeftijdsgebonden maculadegeneratie.

De auteur van deze 2 systematische reviews publiceerde in 2017, samen met een andere auteur, een update over het afremmen van de progressie van leeftijdsgebonden maculadegeneratie (6). Ze konden 6 nieuwe RCT's includeren waardoor uiteindelijk 19 RCT's opgenomen werden in de meta-analyse.

Negen RCT's vergeleken over een periode van 9 maanden tot 6 jaar de werkzaamheid van multivitaminen met placebo (7 RCT's) of versus geen behandeling (2 RCT's) bij patiënten met beginnende en matige leeftijdsgebonden maculadegeneratie. Opnieuw blijft de AREDS1-studie (4) de grootste studie (1 791 patiënten van de 2 445 die opgenomen zijn in de meta-analyse). Van de 3 RCT's die het effect onderzoeken op het afremmen van de progressie van de aandoening, is de AREDS1-studie de enige met een significant resultaat voor deze uitkomstmaat. In deze RCT werd dagelijks een combinatie van 500 mg vitamine C, 400 IE vitamine E, 15 mg bèta-caroteen, 80 mg zink en 2 mg koperoxide toegediend over gemiddeld 6 jaar. Uit de meta-analyse van de 3 RCT's blijkt dat deelnemers die een suppletie met antioxidant vitaminen en mineralen innamen, minder snel evolueren naar een late vorm van leeftijdsgebonden maculadegeneratie (neovasculaire leeftijdsgebonden maculadegeneratie, geografische atrofie, of beide): **OR** 0,72; 95% BI van 0,58 tot 0,90; matige kwaliteit van de bewijskracht volgens **GRADE**. In de AREDS1-studie leidt de behandeling ook tot een minder snelle evolutie van het gezichtsverlies: **OR** 0,77; 95% BI van 0,62 tot 0,96; matige kwaliteit van de bewijskracht.

Luteïne in monotherapie of in combinatie met zeaxanthine (6 RCT's) of vitamine E in monotherapie (1 RCT) hebben geen of weinig effect op de verergering van leeftijdsgebonden maculadegeneratie en op het gezichtsverlies (beperkte kwaliteit van de bewijskracht).

5 RCT's onderzochten de werkzaamheid van zink versus placebo over een periode van 6 maanden tot 7 jaar. Zink zou de verergering naar een late vorm van leeftijdsgebonden maculadegeneratie kunnen afremmen, maar de bewijskracht is beperkt en de effectgrootte is relatief geringer dan deze van de suppletie met antioxidant vitaminen en mineralen versus placebo.

Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om de veiligheid van deze behandelingen te beoordelen. De meeste studies includeerden immers te weinig deelnemers en rapporteerden de ongewenste effecten niet op een consistente manier.

Besluit

Deze nieuwe systematische review van de Cochrane Collaboration bevestigt het nut van suppletie met antioxidant vitamines en mineralen om bij personen met beginnende en matige leeftijdsgebonden maculatie degeneratie de progressie van de aandoening en het hieraan verbonden gezichtsverlies af te remmen.

Voor de praktijk

De richtlijn van de Franse Haute Autorité de Santé (HAS) over leeftijdsgebonden maculadegeneratie besteedt geen aandacht aan de preventie van de aandoening, behalve als het gaat om aantasting van het contralaterale oog te voorkomen (7). Hiervoor kan men, op basis van de AREDS1-studie, suppletie met vitamines voorstellen.

Deze systematische review bevestigt de besluiten van de vroegere versie dat het nuttig is om bij personen met beginnende en matige leeftijdsgebonden maculadegeneratie antioxidant vitamines en mineralen toe te dienen.

Referenties

1. Chevalier P. Inname van carotenoïden voor de preventie van leeftijdsgebonden maculadegeneratie? *Minerva* 2016;15(5):122-5.
2. Wu J, Cho E, Willett WC, et al. Intakes of lutein, zeaxanthin, and other carotenoids and Age-Related Macular Degeneration during 2 decades of prospective follow-up. *JAMA Ophthalmol* 2015;133:1415-24. DOI: 10.1001/jamaophthalmol.2015.3590
3. Evans JR. Antioxidant vitamin and mineral supplements for slowing the progression of age-related macular degeneration. *Cochrane Database Syst Rev* 2012, Issue 2. DOI: 10.1002/14651858.CD000254.pub2
4. Age-Related Eye Disease Study Research Group. A randomized, placebo-controlled clinical trial of high-dose supplementation with vitamins C and E, beta carotene, and zinc for age-related macular degeneration and vision loss: AREDS report no. 8. *Archives of Ophthalmology* 2001;119:1417-36. DOI: 10.1001/archophth.119.10.1417
5. Evans JR, Lawrenson JG. Antioxidant vitamin and mineral supplements for preventing age-related macular degeneration. *Cochrane Database Syst Rev* 2012, Issue 6. DOI: 10.1002/14651858.CD000253.pub3
6. Evans JR, Lawrenson JG. Antioxidant vitamin and mineral supplements for slowing the progression of age-related macular degeneration. *Cochrane Database Syst Rev* 2017, Issue 7. DOI: 10.1002/14651858.CD000254.pub4
7. HAS. Dégénérescence maculaire liée à l'âge : prise en charge diagnostique et thérapeutique. Méthode « Recommandations pour la pratique clinique ». *Argumentaire scientifique*. Haute Autorité de Santé - 2012.